

Авторський колектив:

*О. В. Бурська, О. А. Дуднікова, Н. А. Жиганюк, І. В. Кодола, Т. М. Курбатова,
Н. В. Маценко, Л. В. Михайлик, А. І. Пічкур, Н. В. Свір, Н. М. Сидяка, С. В. Сигида,
О. В. Стеценко, О. П. Чорнобай, А. С. Яковенко*

Рецензенти:

В. Б. Руденко, завідувач методичного кабінету відділу освіти управління освіти, молоді і спорту
Смілянської міської ради Черкаської області;
О. В. Коломієць, заступник директора з навчально-виховної роботи
Смілянської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 2
Смілянської міської ради Черкаської області

У74 **УСІ** тематичні контрольні роботи. 3-й клас / авт.-упоряд.
С. В. Сигида. — Х. : Вид. група «Основа», 2017. — 128,
[1] с. — (Серія «Початкова школа. Контроль знань»).
ISBN 978-617-00-3225-6.

Посібник містить зразки орієнтовних тематичних контрольних робіт різних типів для учнів 3-го класу з математики, української мови, літературного читання, природознавства.

Завдання контрольних робіт дібрані відповідно до оновленої навчальної програми (у редакції 2016 р.), Орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1–4-х класів (Наказ МОН від 19.08.2016 № 1009) та складені на засадах компетентнісного (діяльнісного) підходу. Особливу увагу приділено змістовності, емоційній насиченості завдань, їхньому зв'язку із життєвим досвідом школярів.

Матеріали збірника допоможуть педагогам цілеспрямовано розвивати логічне мислення, мовлення, формувати ключові та предметні компетентності молодших школярів, виховувати любов до рідної мови, природи України, багатой культури українського народу.

Для вчителів початкової школи, методистів з питань початкової освіти.

УДК 37.016

- © Сигида С. В., упорядкування, 2017
- © Бурська О. В., Дуднікова О. А., Жиганюк Н. А., Кодола І. В., Курбатова Т. М., Маценко Н. В., Михайлик Л. В., Пічкур А. І., Свір Н. В., Сидяка Н. М., Сигида С. В., Стеценко О. В., Чорнобай О. П., Яковенко А. С., 2017
- © Корягін В. О., макет обкладинки, 2017
- © ТОВ «Видавничка група «Основа»», 2017

ЗМІСТ

Вступ. Сутність компетентнісно орієнтованих завдань	4
ТЕМАТИЧНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ	5
Математика	5
Українська мова	38
Літературне читання	57
Природознавство	99
Література та Інтернет-джерела	127
Відомості про авторів	128

ВСТУП

СУТНІСТЬ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ

У сучасних умовах ефективність початкової освіти пов'язується з реалізацією компетентісного підходу. Компетентісні результати навчання визначено у Державному стандарті початкової загальної освіти (2011 р.), вимогах до засвоєння програмового змісту з кожного навчального предмета (2012 р.), Орієнтовних вимогах до оцінювання навчальних досягнень учнів (2016 р.). Нині постає потреба у визначенні резервів підвищення ефективності навчального процесу на засадах компетентісного підходу і розкритті механізмів їх використання у професійній діяльності педагогів (Лист МОН України від 17.08.2016 №1/9-437).

Компетентісний підхід у навчанні молодших школярів передбачає формування у них готовності та здатності застосовувати набуті знання, уміння, навички, способи діяльності, власний досвід у різноманітних життєвих ситуаціях. Важливим засобом досягнення цієї мети є використання в навчальному процесі компетентісно орієнтованих завдань.

Компетентісно орієнтовані завдання — це спеціально створена дидактична конструкція, що використовується з метою формування або перевірки предметних і ключових компетентностей учнів.

Особливість таких завдань полягає в тому, що вони спрямовані не на відтворення інформації, а на організацію самостійної пошукової діяльності школярів з метою розв'язання певних життєвих проблем.

Характерні ознаки компетентісно орієнтованих завдань:

- моделюють певну життєву ситуацію;
- базуються на актуальній для учнів темі;
- викликають інтерес школярів;
- мають специфічну структуру;
- передбачають практичне застосування засвоєних знань, умінь і навичок;
- потребують нестандартних підходів до навчання.

Функції компетентісно орієнтованих завдань:

- *мотиваційна* (використання актуальної для учня життєвої ситуації забезпечує мотивацію застосування засвоєних знань і вмінь);
- *психологічна* (такі завдання створюють психологічно комфортні умови для організації та реалізації навчальної діяльності);
- *розвивальна* (у процесі виконання завдань активізується пізнавальна діяльність учнів, зокрема такі мисленнєві операції, як аналіз, синтез, порівняння, встановлення причинно-наслідкових зв'язків тощо);
- *організаційна* (активізуються навчально-організаційні вміння та навички);
- *формувальна* (засвоюються способи дій, формуються предметні та ключові компетентності);
- *контрольно-діагностувальна* (застосування таких завдань дає змогу з'ясувати рівень сформованості компетентностей);
- *світоглядна* (учень/учениця отримує змогу побачити взаємозв'язки і взаємозалежність між фактами та явищами з різних навчальних предметів і сфер життя, що сприяє формуванню цілісної картини світу);
- *соціально-адаптаційна* (виконання компетентісно орієнтованих завдань допомагає дитині адаптуватися у навколишньому світі).

У початковій школі необхідно сформувати в учнів уміння виконувати завдання такого типу. Тому процес застосування компетентісно орієнтованих завдань слід розпочинати з підготовки дітей до роботи з ними. Така діяльність передбачає аналіз структури завдання та ознайомлення з інструкцією щодо його виконання. Наступним етапом є вправлення учнів у виконання таких завдань. Воно здійснюється у процесі їхнього колективного опрацювання під керівництвом учителя. Після проведеної підготовчої роботи можна пропонувати молодшим школярам такі вправи для самостійного виконання.

Готуючи комбіновану або тестову контрольну роботу з будь-якого предмета, учителям слід пам'ятати про необхідність надання права вибору учнями завдань, що вони виконають у першу чергу. Тому доцільно у тексті контрольних робіт робити запис (або повідомити усно): *«Серед завдань обери те, яке ти хочеш виконати в першу чергу, і запиши в кружечку біля його номера число 1. Визнач порядок виконання наступних завдань і запиши в кружечках відповідні числа: 2, 3, 4, 5... Виконай завдання у визначеному тобою порядку»*.

Залежно від теми, рівня підготовки учнів, контингенту класу вчитель може обирати комбіновану або тестову контрольну роботу з математики, української мови, літературного читання, природознавства.

ТЕМАТИЧНІ КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

МАТЕМАТИКА

Зведений перелік тематичних перевірок робіт, які проводять у 3-му класі з математики

Вид перевірки	I сем.	II сем.
Тематична контрольна робота	4	3
Тематична контрольна робота з перевірки сформованості навичок усних обчислень		1
Загальна кількість перевірок за семестр	4	4

Вимоги до формування змісту і оцінювання комбінованої контрольної роботи для 3-го класу

№ з/п	Види завдань	Кількість завдань	Кількість балів за кожне правильно виконане завдання	Максимальна кількість балів
1	Задача	1	3 бали*	3 бали
2	Завдання на перевірку обчислювальних умінь і навичок	3	1 бал	3 бали
3	Завдання, пов'язані з величинами	1	1 бал	1 бали
4	Завдання на розв'язування рівнянь, буквених виразів	1	1 бал	1 бали
5	Геометричний матеріал	1	2 бали**	2 бали
6	Творче завдання або завдання з логічним навантаженням	1	2 бали	2 бали
Разом		8	—	12 балів

- * Якщо хід розв'язування задачі неправильний, учень не отримує жодного бала за цей вид роботи; якщо неправильним є вибір останньої дії — 2 бали, якщо неправильним є вибір однієї (другої або третьої) та/чи є помилка в обчисленні — 1 бал; за помилки в обчисленнях при дотриманні ходу розв'язання задачі знімається 1 бал;
- ** якщо завдання виконано частково, воно оцінюється 1 балом.

1. Розв'яжи задачу.

Лосяш виростив на городі 63 морквини. Коли до нього завітали друзі, він віддав 6 морквинок Нюші та 9 морквинок — Крошу. Скільки морквинок залишилося у Лосяша?

2. Обчисли вирази.

$$(34 + 6) : 10$$

$$3 \cdot 8 - 0 \cdot 7$$

$$12 : 4 \cdot 5 \cdot 1 + 68$$

3. Порівняй.

22 год 2 доби 2 год

4. Розв'яжи рівняння.

$$y \cdot 2 = 6$$

5. Одна сторона прямокутника 8 см, а інша — у 2 рази менша. Накресли цей прямокутник та обчисли його периметр.

6. Завдання з логічним навантаженням.

Коли Кузю запитали, скільки йому років, він відповів: «Якщо відрахувати поспіль 9 чисел, починаючи з 2, через одне число, останнє число поділити на 3 і додати 2, то ти дізнаєшся, скільки мені років». Скільки років Кузі?

1. Розв'яжи задачу.

Першого дня Лунтик зібрав для гербарію 48 кленових листочки, а другого — ще 7 дубових і 5 березових. Скільки всього листочків зібрав Лунтик для гербарію за два дні?

2. Обчисли вирази.

$$(52 + 8) : 10$$

$$5 \cdot 7 - 2 \cdot 0$$

$$12 : 3 \cdot 8 \cdot 1 + 49$$

3. Порівняй.

2 доби 3 год 23 год

4. Розв'яжи рівняння.

$$20 : x = 4$$

5. Одна сторона прямокутника 3 см, а інша — у 4 рази більша. Накресли цей прямокутник та обчисли його периметр.

6. Завдання з логічним навантаженням.

Лунтик, уперше зустрівши Корнія Корнійовича, запитав, скільки йому років. На що Корній Корнійович загадково відповів: «Згадайся сам! Якщо від найбільшого двоцифрового числа відняти найбільше кругле двоцифрове число, результат збільшити утричі та до отриманого додати 73, то дізнаєшся мій вік». Скільки ж років Корнію Корнійовичу?

1. Розв'яжи задачу.

Із першої грядки Марійка і Ведмідь зібрали 8 кілограмів помідорів, а з другої — у 4 рази більше. Скільки всього кілограмів овочів зібрали Марійка і Ведмідь?

2. Обчисли вирази.

$94 - 58 - 3$

$40 : (12 - 4)$

$36 : 4 - 45 : 5$

3. Розв'яжи рівняння.

$63 + x = 18$

4. Обчисли.

$1 \text{ ц} - 57 \text{ кг}$

5. Накресли один відрізок завдовжки 6 см, а другий — у 2 рази коротший.

6. Завдання з логічним навантаженням.

На галявині пасеться кілька кіз. У них 12 ніг. Скільки голів у цих кіз? Скільки ріжок?

1. Розв'яжи задачу.

Господиня купила 27 кілограмів картоплі, а моркви — у 3 рази менше. Скільки всього кілограмів овочів купила господиня?

2. Обчисли вирази.

$85 - 7 \cdot 3$

$45 : 5 - 32 : 4$

$32 : (12 - 4)$

3. Розв'яжи рівняння.

$53 + x = 18$

4. Обчисли.

$1 \text{ м} - 35 \text{ см}$

5. Накресли один відрізок завдовжки 3 см, а другий — у 2 рази довший.

6. Завдання з логічним навантаженням.

На двох годівничках 16 птахів. На одній із них на 2 пташки більше, ніж на другій. Скільки птахів на кожній годівничці?

1. Розв'яжи задачу.

На урок позакласного читання 7 хлопчиків принесли по 4 журнали «Маленький розумник» кожний, а 9 дівчаток принесли по 3 журнали «Джміль» кожна. Скільки всього журналів принесли діти на урок?

2. Обчисли вирази.

$$(60 - 12) : 6$$

$$8 \cdot 8 - 0 \cdot 2$$

$$81 : 9 + 6 \cdot 4$$

3. Виконай перетворення.

$$1 \text{ год } 20 \text{ хв} = \square\square \text{ хв}$$

4. Обчисли значення виразу $b : 8 + 78$, якщо $b = 72$.

5. Накреси відрізок AB завдовжки 62 мм, а відрізок CD — на 18 мм довший. Запиши довжину відрізків AB та CD у сантиметрах і міліметрах.

6. Завдання з логічним навантаженням.

3 дроту завдовжки 12 дм зробили два однакові рівносторонні трикутники. Обчисли довжину сторони трикутника.

1. Розв'яжи задачу.

У книжковий магазин привезли 8 комплектів казок про Гаррі Поттера по 7 книжок у кожному і 9 збірок казок народів світу по 6 книжок у кожному. Скільки всього книжок привезли у книжковий магазин?

2. Обчисли вирази.

$$(80 - 26) : 9$$

$$7 \cdot 7 - 0 : 5$$

$$64 : 8 + 7 \cdot 3$$

3. Виконай перетворення.

$$2 \text{ доби } 3 \text{ год} = \square\square \text{ год}$$

4. Обчисли значення виразу $95 - a \cdot 6$, якщо $a = 9$.

5. Накреси відрізок KM завдовжки 96 мм, а відрізок OP — на 18 мм коротший. Запиши довжину відрізків KM та OP у сантиметрах і міліметрах.

6. Завдання з логічним навантаженням.

3 дроту завдовжки 16 м зробили два однакові квадрати. Обчисли довжину сторони квадрата.

1. Розв'яжи задачу.

У гаю росло 6 дубків, берізок — у 4 рази більше, ніж дубків, а кленів — у 3 рази менше, ніж беріз. Скільки всього дерев росло в гаю?

2. Обчисли вирази.

$$(48 - 12) : 6$$

$$6 \cdot 8 - 5 \cdot 9$$

$$7 \cdot 7 - 8 \cdot 3$$

3. Порівняй.

3 м 02 см 2 м 03 см

4. Розв'яжи рівняння.

$$x : 9 = 4$$

5. Периметр рівностороннього трикутника дорівнює 21 см. Обчисли периметр квадрата, якщо його сторона дорівнює довжині сторони трикутника.

6. Творче завдання.

Склади та обчисли вираз, дібравши своє значення a .

У ящику a кілограмів картоплі, а у відрі — у 6 разів менше. Скільки всього кілограмів картоплі у ящику та відрі?

1. Розв'яжи задачу.

У Романа було 18 чупа-чупсів, у Миколки — у 3 рази менше, ніж у Романа, а в Катрусі — у 4 рази більше, ніж у Миколки. Скільки всього чупа-чупсів було в дітей?

2. Обчисли вирази.

$$(54 - 12) : 6$$

$$6 \cdot 7 - 4 \cdot 9$$

$$7 \cdot 7 - 8 \cdot 3$$

3. Порівняй.

3 м 08 см 3 м 8 дм

4. Розв'яжи рівняння.

$$x \cdot 9 = 36$$

5. Периметр рівностороннього трикутника дорівнює 24 см. Обчисли периметр квадрата, якщо його сторона дорівнює довжині сторони трикутника.

6. Творче завдання.

Склади та обчисли вираз, дібравши своє значення a .

У каstrулі 3 літри води, а в бідоні — в a разів більше. Скільки всього води у каstrулі та бідоні?

1. Розв'яжи задачу.

Найбільший у світі вареник з картоплею вагою 85 кг було виліплено в Київській області. Для його приготування використали 20 кг борошна, сала — у 4 рази менше, а решта була картопля. Скільки кілограмів картоплі використали для приготування вареника?

2. Обчисли вирази.

$400 + 300$

$800 - 200$

$100 + 50 + 6$

3. Обчисли.

$200 \text{ м} + \square\square\square \text{ м} = 1 \text{ км}$

4. Розв'яжи рівняння.

$x + 70 = 670$

5. Довжина прямокутника 80 см, а ширина — на 30 см менша. Обчисли периметр цього прямокутника.

6. Завдання з логічним навантаженням.

Число a настільки ж більше, ніж 6, наскільки 7 менше, ніж 11. Дізнайся, чому дорівнює a , та обчисли значення виразу $190 - 9 \cdot a$, якщо a — це шукане число.

1. Розв'яжи задачу.

На Сорочинському ярмарку було проведено 53 майстер-класи, зокрема 24 майстер-класи з виготовлення оберегів, з гончарства — у 3 рази менше, а решта — майстер-класи з вишивки. Скільки майстер-класів з вишивки було проведено на ярмарку?

2. Обчисли вирази.

$300 + 500$

$400 - 100$

$900 + 10 + 4$

3. Обчисли.

$1 \text{ т} - \square\square\square \text{ кг} = 400 \text{ кг}$

4. Розв'яжи рівняння.

$808 - y = 8$

5. Ширина прямокутника 20 см, а довжина — на 40 см більша. Обчисли периметр цього прямокутника.

6. Завдання з логічним навантаженням.

Число b настільки ж менше, ніж 17, наскільки 9 більше, ніж 2. Дізнайся, чому дорівнює b , та обчисли значення виразу $240 - 4 \cdot b$, якщо b — це шукане число.

1. Розв'яжи задачу.

У 5 однакових коробках 30 кілограмів печива. Скільки кілограмів печива у двох таких коробках?

2. Обчисли вирази.

$900 + 90 + 9$

$534 - 500$

$400 + 80 + 4$

3. Обчисли.

$300 \text{ м} + \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ м} = 1 \text{ км}$

4. Розв'яжи рівняння.

$860 - x = 360$

5. Периметр трикутника дорівнює 190 см. Довжина першої сторони — 90 см, другої — 60 см. Обчисли довжину третьої сторони.

6. Завдання з логічним навантаженням.

У Миколки запитали, скільки йому років. Він відповів: «Відлічи поспіль десять парних чисел, починаючи з 2. Останнє число зменш удвічі та від отриманого числа відними 1, то й дізнаєшся, скільки мені років». Скільки років Миколці?

1. Розв'яжи задачу.

З 12 дощечок змайстрували 2 годівнички. Скільки потрібно дощечок, щоб змайструвати 6 таких годівничок?

2. Обчисли вирази.

$400 + 40 + 4$

$295 - 200$

$600 + 70 + 5$

3. Обчисли.

$1 \text{ км} - \boxed{} \boxed{} \boxed{} \text{ м} = 300 \text{ м}$

4. Розв'яжи рівняння.

$30 + x = 630$

5. Периметр трикутника дорівнює 180 см. Довжина першої сторони — 80 см, другої — 50 см. Обчисли довжину третьої сторони.

6. Завдання з логічним навантаженням.

Карета, запряжена трійкою коней, проїхала за годину 12 км. Скільки пробіг за одну годину кожний кінь?

1. Розв'яжи задачу.

Дві майстрині працювали з однаковою продуктивністю. Перша майстриня за 3 години виготовила 6 ляльок-мотанок. Скільки ляльок-мотанок виготовить друга майстриня за 5 годин?

2. Обчисли вирази.

$$570 + 390 - 680$$

$$360 : 40 \cdot 70$$

$$(760 - 460) : 5$$

3. Порівняй.

16 міс. 1 рік 4 міс.

4. З поданих значень змінної вибери ті, що задовольняють цю числову нерівність.

$$a = 100, 200, 300, 400, 500, 600, 700, 800, 900.$$

$$1000 - a > 300$$

5. Сторона першого квадрата 80 м, а другого — 20 м. У скільки разів периметр першого квадрата більший, ніж периметр другого?

6. Завдання з логічним навантаженням.

За 4 однакові ручки заплатили 36 грн. Олівець у 3 рази дешевший від ручки. Якою є вартість 7 таких олівців?

1. Розв'яжи задачу.

Дві вишивальниці працювали з однаковою продуктивністю праці. Перша вишивальниця за 12 днів вишила 4 серветки. Скільки серветок вишиє друга вишивальниця за 8 днів?

2. Обчисли вирази.

$$730 - 490 + 140$$

$$720 : 80 \cdot 30$$

$$(580 - 380) : 4$$

3. Порівняй.

1 доба 3 год 27 год

4. З поданих значень змінної вибери ті, що задовольняють цю числову нерівність.

$$b = 900, 800, 700, 600, 500, 400, 300, 200, 100.$$

$$700 > 1000 - b$$

5. Є два квадрати. Периметр першого квадрата в 4 рази менший, ніж периметр другого. Довжина сторони другого квадрата дорівнює 80 дм. Яка довжина сторони першого квадрата?

6. Завдання з логічним навантаженням.

Маса 6 великих гантелей 30 кг. Мала гантель на 2 кг легша, ніж велика. Якою є маса 4 малих гантелей?